

нують будівельні роботи. Будівельні роботи включають роботи з будівництва будівель і споруд та інші спеціалізовані будівельні роботи (ДК 009:2010). Обсяг виконаних будівельних робіт включає вартість будівельних, монтажних та інших робіт, які виконані під час нового будівництва, розширення, реконструкції, реставрації, капітального та поточного ремонту будівель, споруд, технічного переоснащення підприємств. Підприємства Харківського регіону — ТДВ «Житлобуд-2», ПАТ «Трест Житлобуд-1», АТ «Куряжський ДБК» — окрім будівельних робіт, займаються виготовленням будівельних матеріалів, які використовуються як при будівництві, так і для продажу, здійснюють диверсифіковану діяльність. Виділення такої особливості є необхідною умовою формування стратегії розвитку підприємств, які здійснюють процес будівництва. Широке висвітлення базисних (еталонних) стратегій розвитку у вітчизняних та закордонних публікаціях ґрунтується на чотирьох підходах до зростання. До першої групи стратегій — стратегії концентрованого зростання — відносять: посилення позиції на ринку, розвиток ринку, розвиток продукту. Друга група — стратегії інтегрованого зростання — зворотної вертикальної інтеграції та прямої вертикальної інтеграції. Третя група — стратегії диверсифікованого зростання — центральної диверсифікації, горизонтальної диверсифікації, конгломеративної диверсифікації. Четверта група — стратегії скорочення — ліквідації, збирання врожаю, скорочення затрат. Вказані стратегії зростання потребують значних інвестиційних ресурсів. Але зростання обсягів та темпів інвестицій як в цілому по регіону, так і в будівництво має нестабільний характер, що утруднює розробку стратегій розвитку будівельних підприємств Харківського регіону.

Певная М.В.  
ХНУ им. В.Н. Каразина

## **СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РАСХОДОВ НА ОБРАЗОВАНИЕ В УКРАИНЕ И СТРАНАХ ЕС**

Показатель финансирования образования измеряется в % от ВВП и демонстрирует, какое значение государство придает сфере образования на фоне общего распределения ресурсов. В Германии, Италии, Велико-

британии, Дании расходы на образование с 1990 года по 2011 год стабильны и имеют тенденцию к росту. Это говорит об устойчивом финансовом положении этих государств и внимании правительства к повышению уровня образования нации.

Показатель государственных расходов на образование в Украине и Финляндии (в динамике показателей за 1990–2011 годы) максимального значения достиг в 1995 году. В Украине он составил 7,2 %. В последующие годы показатели снизились. В среднем страны ЕС расходуют 5,3 % от ВВП из государственного бюджета на образование. В Украине этот показатель в 2010 году составил 5,6 % от ВВП, в 2011 году — 6,2 %. Однако в суммарном исчислении ВВП Германии и Франции несопоставим с ВВП Украины, который в 2011 году составил 163 млрд. \$. В то же время ВВП Германии — 3,4 трлн. \$, Франции — 2,8 трлн. \$, Финляндии — 262 млрд. \$, Польше — 516 млрд. \$. Средства, направленные на государственное образование на душу населения наглядно демонстрируют эту разницу.

Таким образом, при определении средств на государственное образование, необходимо учитывать: размер ВВП; демографическую ситуацию в стране (количество населения соответствующего возраста, уровень охвата населения образованием); возможность привлечения денежных средств из частных источников; норму финансирования бюджетных средств на образование.

Пересада Ю.О.  
ХІБС УБС НБУ

## **СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ КАПІТАЛУ БАНКІВ УКРАЇНИ**

Серед проблем, пов'язаних з виходом банківської системи України з сучасної економічної кризи, важливе місце посідає підвищення ефективності діяльності банків внаслідок концентрації банківського капіталу, що є однією з характерних ознак розвитку банківських систем розвинутих країн світу. До того ж, поступова інтеграція вітчизняної економіки у світову економічну систему вимагає враховувати тенденції розвитку сві-